

SPECIALIEJI REIKALAVIMAI ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIAUS DARBUOTOJAMS

BENDROSIOS NUOSTATOS

Elektros energetikos darbuotojų specialiųjų žinių vertinimo programa parengta pagal Energetikos objektus statančių ir eksploatuojančių darbuotojų tvarkos aprašo 1 priedą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Energetikos ministro 2012 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 1-220 (Žin., 2012, Nr. 130-6581), įsakymo pakeitimai – 2013 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. 1-86 (Žin., 2013, Nr. 43-2131), 2013 m. rugsėjo 19 d. įsakymu Nr. 1-183 (Žin., 2013, Nr. 100-4970), 2014 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. 1-169 (TAR, 2014-06-25, Nr. 9105), 2014 m. gruodžio 30 įsakymu Nr. 1-331 (TAR, 2015-01-05, Nr. 42), **2015 m. balandžio 8 d. Nr. 1-101 (TAR, 2015-04-14, Nr. 5763), 2015 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1-158 (TAR, 2015-06-23, Nr. 10054), 2016 m. kovo 25 d. Nr. 1-98 (TAR, 2016-03-29, Nr. 6354).**

Atestuojant tikrinama, ar energetikos darbuotojas atitinka jam keliamus bendruosius ir specialiuosius kvalifikacinius reikalavimus. Energetikos darbuotojų bendrieji kvalifikaciniai reikalavimai (išsilavinimo, darbo stažo, kvalifikacijos tobulinimo reikalavimai, jeigu jie nustatyti teisės aktuose) turi būti patikrinami iki atestavimo pradžios. Jeigu energetikos darbuotojas netenkina nustatytų bendrųjų kvalifikacinių reikalavimų, – jo žinios nėra tikrinamos. Atestavimo metu žinios tikrinamos naudojantis testais, programomis iš energetikos įrenginių įrengimo, eksploatavimo, techninės saugos ir energetikos objektų gaisrinės saugos taisyklių, darbuotojų saugos ir sveikatos bei kitų norminių teisės aktų, reguliuojančių energetikos veiklą.

Energetikos darbuotojų specialiųjų žinių vertinimo temos pateikiamos, atsižvelgiant į veiklos sritis ir energetikos darbuotojų kategorijas.

REIKALAVIMAI ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIAUS DARBUOTOJAMS

Nr.	Veiklos sritis	Energetikos darbuotojų kategorija
1.	Elektros įrenginių eksploatavimas	1.1 Energetikos įmonių eksploatuojančių elektros įrenginius vadovai ³ , filialų vadovai ³ ar jų įgalioti asmenys ³ , atsakingi už elektros įrenginių ¹ eksploatavimo organizavimą įmonėje
		1.2 Energetikos įmonių struktūrinių padalinių ⁵ vadovai ³ ar jų įgalioti asmenys ³ , atsakingi už elektros įrenginių ¹ eksploatavimą
		1.3 Energetikos įmonių padalinių vadovai ³ , atsakingi už elektros įrenginių ¹ eksploatavimą
		1.4 Elektrotechnikos darbuotojas ³ vykdamas darbus elektros įrenginiuose ¹
2.	Elektros energijos vartojimas	2.1 Asmuo ³ , atsakingas už vartotojo elektros ūkį
		2.2 Elektrotechnikos darbuotojas ³ , eksploatuojantis vartotojo elektros įrenginius ¹
3.	Elektros objektų ir įrenginių statyba (montavimas)	3.1 Elektros objektų ir įrenginių ^{1,6} statybos (montavimo) įmonių vadovai ar jų įgalioti asmenys, atsakingi už elektros įrenginių ^{1,6} statybos (montavimo) organizavimą
		3.2 Elektros įrenginius ^{1,6} montuojantys specialistai, darbininkai

Pastabos:

1. ¹ Nurodyti elektros įrenginių įtampą: iki 1000 V, iki 10 kV, iki 35 kV, iki 110 kV, iki 330 kV, iki 400 kV.

2. ² Atestavimo tvarką pasirenka energetikos įmonė.

3. ³ Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 1-100 (Žin., 2010, Nr. 39-1878), nustatyta tvarka atestuojamiems elektrotechnikos darbuotojams gali būti suteiktos šios apsaugos nuo elektros kategorijos: PK, VK, AK.

4. ⁴ Galima nurodyti ir atskiras eksploatavimo darbų rūšis, pvz., „technologinis valdymas“.

5. ⁵ Struktūriniai padaliniai yra atskiroje nuo įmonės teritorijoje ir savo sudėtyje turi

pavaldžių padalinių.

6. ⁶ Galima nurodyti ir atskiras atestavimo sritis, pvz., „elektros įrenginių¹ relinės apsaugos eksploatavimas“.

SPECIALIŲ ŽINIŲ VERTINIMO TEMOS PAGAL DARBUOTOJŲ KATEGORIJĄ

1.1. KATEGORIJA

Veiklos sritis: **Elektros įrenginių eksploatavimas.**

Energetikos darbuotojų kategorija: **Energetikos įmonių eksploatuojančių elektros įrenginius vadovai³, filialų vadovai³ ar jų įgalioti asmenys³, atsakingi už elektros įrenginių¹ eksploatavimo organizavimą įmonėje. Suteikiama AK apsaugos nuo elektros kategorija. Atestavimo sritis ir suteikiamos teisės: Organizuoti elektros įrenginių^{1,6} eksploatavimą.**

Pastabos:

- ¹ Nurodyti elektros įrenginių įtampą: iki 1000 V, iki 10 kV, iki 35 kV, iki 110 kV, iki 330 kV, iki 400 kV.
- ³ Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 1-100 (Žin., 2010, Nr. 39-1878), nustatyta tvarka atestuojamiems elektrotechnikos darbuotojams gali būti suteiktos šios apsaugos nuo elektros kategorijos: AK.
- ⁶ Galima nurodyti ir atskiras atestavimo sritis, pvz., „elektros įrenginių¹ relinės apsaugos eksploatavimas“.

Kvalifikaciniai reikalavimai:

- Valstybinės svarbos energetikos objektus eksploatuojančių energetikos įmonių vadovai (pavadootojai) ar jų įgalioti asmenys, kurie tiesiogiai vadovauja energetikos įrenginių eksploatavimo veiklai, privalo turėti atitinkamos energetikos (technologijos mokslų) srities aukštąjį universitetinį ar jam prilygintą išsilavinimą, ne mažesnę kaip 3 metų darbo stažą energetikos veiklos srityje, taip pat turi išmanyti norminių teisės aktų, reglamentuojančių energetikos įrenginių įrengimo, eksploatavimo, techninės saugos, energetikos objektų gaisrinės saugos taisykles, darbuotojų saugos ir sveikatos ir kitų norminių teisės aktų, reglamentuojančių energetikos veiklą, reikalavimus pagal einamas pareigas (pareigybės aprašymą, nuostatus) arba faktiškai atliekamą darbą;

- Energetikos įmonių, kurios neeksploatuoja valstybinės svarbos energetikos objektų, vadovai (pavadootojai) ar jų įgalioti asmenys, kurie tiesiogiai vadovauja energetikos įrenginių eksploatavimo veiklai, privalo turėti ne žemesnę kaip aukštąjį neuniversitetinį atitinkamos energetikos (technologijos mokslų) srities išsilavinimą arba inžinerijos ir inžinerinių profesijų aukštąjį koleginį išsilavinimą, ne mažesnę kaip 2 metų darbo stažą energetikos veiklos srityje, jei toks reikalavimas yra nustatytas pareigybės aprašyme ar nuostatuose, taip pat turi išmanyti norminių teisės aktų, reglamentuojančių energetikos įrenginių įrengimo, eksploatavimo, techninės saugos, energetikos objektų gaisrinės saugos taisykles, darbuotojų saugos ir sveikatos ir kitų norminių teisės aktų, reglamentuojančių energetikos veiklą, reikalavimus pagal užimamas pareigas (pareigybės aprašymą, nuostatus) arba faktiškai atliekamą darbą.

- Inžinerinių kategorijų energetikos darbuotojai, kurių išsilavinimas neatitinka Aprašo 17 ir 18 punktuose nustatytų išsilavinimo reikalavimų, bet jeigu jie buvo atestuoti iki 2013 m. liepos 1 d. ir turi ne žemesnę kaip techninį specialųjį vidurinį išsilavinimą (politechnikumo ar technikumų baigimo diplomas išduotas iki 1995 m.) arba aukštesniojo mokslo atitinkamos techninės (energetikos, technologijos mokslų, statybos, inžinerijos) srities išsilavinimą (aukštesniojo mokslo baigimo diplomas išduotas iki 2000 m.), gali būti toliau periodiškai atestuojami pagal Aprašo nuostatus.

Atestavimo periodiškumas: ne rečiau kaip vieną kartą per 5 metus.

Kvalifikacijos tobulinimo reikalavimai:

Energetikos įmonių vadovai (pavadootojai) ar jų įgalioti asmenys, kurie tiesiogiai vadovauja energetikos įrenginių eksploatavimo veiklai, privalo periodiškai tobulinti kvalifikaciją. Šie asmenys ne rečiau kaip kas 5 metus privalo tobulinti savo kvalifikaciją kvalifikacijos tobulinimo

 ENERGETIKOS DARBUOTOJŲ SERIFIKAVIMO ĮSTAIGA	UAB TUVLITA Energetikos darbuotojų sertifikavimo įstaigos Energetikos darbuotojų sertifikavimo procedūra PRIEDAS P PR EDA 10-15-001	PR EDA 10-15 3 lapai iš 6 3 leidimas

kursuose arba kituose kvalifikacijos kėlimo renginiuose, išklausydami ne mažiau kaip 20 akademinį valandų paskaitų.

Skaičiuojamas nuo pirmo Sertifikavimo įstaigos energetikos darbuotojo pažymėjimo išdavimo datos. Kvalifikacijos tobulinimo dokumentai gali būti pateikiami kaip: teorinių ar praktinių energetikos veiklos kvalifikacijos kėlimo kursų/seminarų pažymėjimai, atestatai, sertifikatai, protokolai.

Elektros energetikos veiklos reglamentavimas.

Eil. Nr.	Temos pavadinimas
1	<u>Energetikos įstatymas</u> : paskirtis, sąvokos, bendrieji energetikos veiklos tikslai; energetikos politikos formavimas ir energetikos veiklos valdymas, reguliavimas, priežiūra ir kontrolė; energetikos veiklos licencijos, leidimai ir atestatai; ekstremalioji energetikos padėtis; energetikos įrenginių eksploatavimo veiklos atestatai ir reikalavimai atestatų turėtojams; darbuotojų ir energijos vartojimo auditą atliekančių specialistų kvalifikacija ir atestavimas; skundų ir ginčų nagrinėjimas.
2	<u>Elektros energetikos įstatymas</u> : paskirtis, sąvokos; elektros energetikos sektoriaus veiklos valdymo srities institucijos; elektros energetikos sektoriaus suderinamumas ir vientisumas; licencijuojama veikla elektros energetikos sektoriuje, licencijuojamos veiklos sąlygos ir bendrieji principai; leidimais reguliuojama veikla elektros energetikos sektoriuje, leidimais reguliuojamos veiklos sąlygos ir bendrieji principai; viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimas elektros energetikos sektoriuje; skundų ir ginčų nagrinėjimas.
3	<u>Nacionalinė energetikos strategija</u> : integracija į Europos energetikos sistemas, liberalios sistemos rinkos sukūrimas, pakankamų konkurencingų vietinių elektros gamybos pajėgumu užtikrinimas, trečiojo ES energetikos paketo įgyvendinimas.
4	<u>Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymas</u> : įstatymo paskirtis, sąvokos; strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčios įmonės ir įrenginiai; nacionalinio saugumo interesus užtikrinančios specialiosios saugumo priemonės.
5	<u>Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas</u> : paskirtis, sąvokos; gamintojo įsipareigojimai; leidimų plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus išdavimas; elektros energijos priėmimas ir persiuntimas elektros tinklais; elektrinių prijungimo reguliavimas; licencijos, leidimai ir atestatai.
6	<u>STR 1.01.06:2013 Ypatingi statiniai</u> : paskirtis, sąvokos, inžinieriniai tinklai, elektroninių ryšių infrastruktūra.
7	<u>Administracinių teisės pažeidimų kodekso straipsniai</u> , nustatantys atsakomybę už energetikos įrenginių eksploatavimo pažeidimus.

TEISĖS AKTŲ IR LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Energetikos įstatymas **IX-884** (aktuali redakcija).
2. Elektros energetikos įstatymas **VIII-1881** (aktuali redakcija).
3. Nacionalinė energetikos strategija (aktuali redakcija).
4. Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymas **IX-1132** (aktuali redakcija).
5. Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas **XI-1375** (aktuali redakcija).
6. STR 1.01.06:2013 Ypatingi statiniai (aktuali redakcija).
7. Administracinių teisės pažeidimų kodeksas **X-4449** (aktuali redakcija).

Energetikos objektų elektros gamybos, perdavimo ir skirstomojo tinklo elektros įrenginių eksploatavimo organizavimas

KEITIMAS Nr. 1, 2016-02-26
KEITIMAS Nr. 6, 2016-09-30

Eil. Nr.	Temos pavadinimas
1	<u>Elektrinių ir elektros tinklų eksploatavimo taisyklės</u> : bendrosios nuostatos, bendrieji energetikos objektų eksploatavimo reikalavimai; eksploatavimas; techninė priežiūra ir remontas; atsakomybė už įrenginių techninio eksploatavimo taisyklių vykdymą; elektrinių elektros įrenginiai; operatyvinis valdymas; įrenginių valdymas; avarijų ir technologinių sutrikimų prevencija ir šalinimas.
2	<u>Statybos įstatymas</u> : statinių naudotojų pareigos prižiūrėti statinį, statinių naudojimo priežiūra.
3	<u>Asmenų, turinčių teisę eksploatuoti energetikos įrenginius, atestavimo taisyklės</u> : bendrosios nuostatos.
4	<u>Energetikos objektus, įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų atestavimo tvarkos aprašas</u> : bendrosios nuostatos.
5	<u>STR 1.08.02:2002 Statybos darbai</u> : paskirtis, sąvokos, reikalavimai, vadovavimas, priežiūra.
6	<u>Elektros ir elektroninės įrangos bei jos atliekų tvarkymo taisyklės</u> : sąvokos, paskirtis.

TEISĖS AKTŲ IR LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Elektrinių ir elektros tinklų eksploatavimo taisyklės, (Žin., 2012, Nr. 128-6443) **(aktuali redakcija)**.
2. Skirstyklų ir pastočių elektros įrenginių įrengimo taisyklės (Žin. 2011, Nr. 165-7886) **(aktuali redakcija)**.
3. Statybos įstatymas **I-1240** (aktuali redakcija).
4. Asmenų, turinčių teisę eksploatuoti energetikos įrenginius, atestavimo taisyklės, patvirtintos Energetikos ministro 2010 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 1-274 (Žin., 2010, Nr. 120-6154) **(aktuali redakcija)**.
5. Energetikos objektus, įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų atestavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Energetikos ministro 2012-11-07 įsakymu Nr. 1-220 (Žin., 2013, Nr. 43-2131) **(aktuali redakcija)**.
6. STR 1.08.02:2002 Statybos darbai (aktuali redakcija).
7. Elektros ir elektroninės įrangos bei jos atliekų tvarkymo taisyklės, (Žin., 2004, Nr. 141-5168) **(aktuali redakcija)**.

Aplinkosauga

Eil. Nr.	Temos pavadinimas
1	<u>Atliekų tvarkymo įstatymas</u> : bendrosios nuostatos, atliekų laikinas laikymas, surinkimas, vežimas, pavojingos atliekos. Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaita.
2	<u>Paviršinių nuotekų tvarkymas</u> : bendrosios nuostatos.
3	<u>Fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir ozono sluoksnį ardančių medžiagų naudojimas</u> : bendrosios nuostatos.
4	<u>Mokesčiai už aplinkos taršą</u> : bendrosios nuostatos.
5	<u>Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo sąlygos</u> : bendrosios nuostatos.

TEISĖS AKTŲ IR LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas **VIII-787** (aktuali redakcija).
2. Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas **VIII-1183** (aktuali redakcija).
3. Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas **I-1495** (aktuali redakcija).
4. LR aplinkos ministro 2011 m. gegužės 3 d. įsakymas Nr. D1-367 „Dėl Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 57-2720) **(aktuali redakcija)**.

5. LR aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymas Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. 63-2065) **(aktuali redakcija)**.
6. LR aplinkos ministro 2007 m. balandžio 2 d. įsakymas Nr. D1-193 „Dėl Paviršinių nuotėkų tvarkymo reglamento patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 42-1594) **(aktuali redakcija)**.
7. LR aplinkos ministro **2013 m. liepos 15 d. įsakymas Nr. D1-528** „Dėl Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2013, Nr. 77-3901) **(aktuali redakcija)**.
8. LR aplinkos ministro 2010 m. sausio 7 d. įsakymas Nr. D1-12 „Dėl Duomenų apie fluorintas šiltnamio efektą sukeliančias dujas ir ozono sluoksnį ardančias medžiagas teikimo, surinkimo ir tvarkymo, šių dujų ar medžiagų turinčios įrangos ir sistemų apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 5-200) **(aktuali redakcija)**.

Techninė sauga.

Eil. Nr.	Temos pavadinimas
1	<u>LR potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymas</u> : bendrosios nuostatos.
2	<u>Darbo kodeksas</u> : bendrosios nuostatos.
3	<u>Darbuotojų apsaugos nuo triukšmo keliamos rizikos nuostatai</u> : bendrosios nuostatos.
4	<u>Kėlimo kranų naudojimosi taisyklės</u> : bendrosios nuostatos.
5	Potencialiai pavojingi įrenginiai ir darbai.
6	<u>Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas</u> : bendrosios nuostatos.
7	<u>Statybos įstatymas</u> : statinio avarija.
8	<u>Energetikos įrenginių avarių ir sutrikimų tyrimo ir apskaitos nuostatai</u> : bendrosios nuostatos.
9	<u>Darbuotojų, eksploatuojančių šilumos ir elektros įrenginius, prieš avarinių treniruočių taisyklės</u> : bendroji dalis ir treniruočių rūšys.
10	Darbuotojų saugos, eksploatuojant elektros įrenginius, bendrieji reikalavimai, juridinių ir fizinių asmenų darbų vykdymo tvarka elektros įrenginiuose, kurie jiems nepriklauso nuosavybės ar patikėjimo teise.

TEISĖS AKTŲ IR LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. LR potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymas **I-1324** (aktuali redakcija).
2. Darbo kodeksas **IX-926** (aktuali redakcija).
3. Darbuotojų apsaugos nuo triukšmo keliamos rizikos nuostatai (aktuali redakcija).
4. Kėlimo kranų naudojimosi taisyklės (aktuali redakcija).
5. Statybos įstatymas **I-1240** (aktuali redakcija).
6. Energetikos įrenginių avarių ir sutrikimų tyrimo ir apskaitos nuostatai , (Žin., 2010, Nr.29-1358).
7. Darbuotojų, eksploatuojančių elektros ir šilumos įrenginius, priešavarinių treniruočių taisyklės, **patvirtintos energetikos ministro 2014 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. 1-159 (TAR, 2014-06-18, Nr. 7768)**.
8. Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklės (Žin., 2010, Nr. 39-1878) **(aktuali redakcija)**.
9. Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas **IX-1672** (aktuali redakcija).
10. Potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymas **I-1324** (aktuali redakcija).
11. Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrieji nuostatai (Žin., 2011, Nr. 76-3683) **(aktuali redakcija)**.
12. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 3 d. nutarimas Nr.1386 „Dėl pavojingų darbų sąrašo patvirtinimo“ (aktuali redakcija).
13. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiūstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instruktavimo tvarkos aprašas (Žin., 2012, Nr. 96-4944).
14. Darbo įrenginių naudojimo bendrieji nuostatai (Žin., 2000, Nr. 3-88) **(aktuali redakcija)**.

 ENERGETIKOS DARBUOTOJŲ SERTIKAVIMO ĮSTAIGA	UAB TUVLITA Energetikos darbuotojų sertifikavimo įstaigos Energetikos darbuotojų sertifikavimo procedūra PRIEDAS P PR EDA 10-15-001	PR EDA 10-15
		6 lapas iš 6
		3 leidimas

Energetikos objektų gaisrinė sauga.

Eil. Nr.	Temos pavadinimas
5.1	Priešgaisrinės saugos organizavimas.

TEISĖS AKTŲ IR LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Bendrosios gaisrinės saugos taisyklės. (Žin., 2010, Nr. 99-5167) **(aktuali redakcija)**.

KEITIMAS Nr. 1, 2016-02-26
KEITIMAS Nr. 6, 2016-09-30